МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ РАКЕТНО-КОСМІЧНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ
ДНІПРОВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА»

Циклова комісія Бухгалтерського обліку та суспільних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Світлана ЛАНСЬКА
« 9 » вересня 2026 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

Соціологія

для здобувачів фахової передвищої освіти

освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
галузь знань	G Інженерія, виробництво та будівництво
спеціальність	G3 Електрична інженерія
освітньо-професійна програма	Монтаж і експлуатація електроустаткування підприємств і цивільних споруд
відділення	Механічне
група (-и)	ЕП-26з-1
вид дисципліни	обов'язкова

Розробник (-и) *Оксана Гавриш, викладач суспільних дисциплін, спеціаліст вищої категорії*

Програму розглянуто та ухвалено на засіданні циклової комісії Бухгалтерського обліку та суспільних дисциплін

_____ О. ГРИГОР'ЄВА
(підпис) (ініціал та прізвище)

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2026 року

УЗГОДЖЕНО із методистом відділення

_____ А. КОЗЕЛЬСЬКА
(підпис) (ініціал та прізвище)

Дніпро
2026 рік

АНОТАЦІЯ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми фахової передвищої освіти, для здобувачів освіти

спеціальності: G3 Електрична інженерія

освітньо-професійної програми: Монтаж і експлуатація електроустаткування підприємств і цивільних споруд.

Предметом дисципліни є вивчення суспільства як системного утворення, сутності його структурних елементів, взаємозв'язок між ними, проблемам взаємовідносин людини та соціуму, гармонізації цього процесу.

Навчальна дисципліна належить до циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки. Сучасний етап розвитку незалежної суверенної української держави характеризується активним пошуком шляхів удосконалення суспільно-політичної системи, оптимізації соціальних зв'язків на всіх її рівнях. Соціологічним знанням в цьому процесі надається чинне місце. Соціологія стає науковим орієнтиром в усвідомленні людиною сутності соціальних процесів, механізмах та закономірностях їх розгортання, оцінках результатів. Молодь, яка має власну активну життєву позицію, стійки сформовані моральні цінності, бажання працювати і жити добре має стати свідомим, активним будівником оновленої демократичної правової громадянської України.

Міждисциплінарні зв'язки: історія, правознавство, математика, філософія.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1 Історичний шлях розвитку світової і вітчизняної соціологічної думки

Тема 1.1 Соціологія як наука

Тема 1.2 Суспільство як соціальна система. Соціальна структура та соціальна стратифікація

Тема 1.3 Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин

Тема 1.4 Соціальні процеси. Особливості етнічних, релігійних процесів в Україні

2 Зміст соціальних теорій, питання методології Методики та технології конкретно-соціологічних досліджень. Шляхи реалізації результатів соціологічних досліджень та соціальних технологій у практичній діяльності

Тема 2.1 Економічна соціологія. Соціологія менеджменту та праці

Тема 2.2 Політична соціологія. Соціологія права. Соціологія громадської думки.

Тема 2.3 Соціологія особистості

Тема 2.4 Соціологія сім'ї. Гендерна соціологія

Тема 2.5 Соціологія гуманітарної сфери

Тема 2.6 Методика організації конкретних соціологічних досліджень

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шифр за ОПП/ Назва	ОК1.3 Соціологія	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Змістових модулів	2	
Рік підготовки	1-й	-й
Семестр	2-й	-й
Лекції	6 год.	год.
Семінарські	2 год.	год.
Самостійна робота	82 год.	год
Вид контролю	Залік	
Покликання на електронний курс в Moodle	*https://moodle.krkm.dnu.edu.ua/course/view.php?id=281*	
Контактна інформація викладача у корпоративному середовищі Google Workspace for Education	*Oksana.Gavrish@krkm.dnu.edu.ua*	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: метою викладання навчальної дисципліни «Соціологія» ознайомити майбутнього фахівця з суспільством як системним утворенням, розібратися в сутності його структурних елементів простежити взаємозв'язок між ними. Значна увага приділяється ролі людського потенціалу в суспільстві, проблемам взаємовідносин людьми та соціуму, гармонізації цього процесу. Засвоюючи світовий досвід соціології, студент звертається до проблем власного суспільства, з позицій соціологічної науки оцінює причини негативних явищ, виробляє власне ставлення до них і спрямовує зусилля на пошук шляхів удосконалення соціальних відносин.

Завдання: Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціологія» є оволодіння студентами знанням основних соціальних систем та інститутів, спільнот людей, процесу соціалізації і його впливу на самооцінку і поведінку особистості, законів функціонування і розвитку суспільства; знати і розуміти, інтерпретувати і використовувати в професійні діяльності і в повсякденному житті основні теоретичні і практичні положення соціології; формувати загальну і соціологічну культуру, соціологічне мислення, розвивати потребу в здобутті наукових знань про явища суспільного життя.

Дисципліна забезпечує здобуття таких компетентностей згідно з ОПП/ОП ПСО:

Компоненти ОПП/ОП	Компетентності випускника
ЗК02.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК04.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК05.	Здатність працювати в команді
ЗК07.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК08.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Результати навчання за дисципліною відповідають результатам навчання освітніх компонентів ОПП :

Компоненти ОПП/ОП	Результати навчання
РН02.	Спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
РН04.	Обробляти, аналізувати та застосовувати інформацію з різних джерел
РН05.	Працювати самостійно та в команді

3 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість навчальних годин					
	усього	аудиторні	з них			самостійна робота студентів
			лекції	семінарські заняття	лабораторні заняття	
1	2	3	4	5	6	7
Семестр ІІ						
Змістовий модуль 1 Історичний шлях розвитку світової і вітчизняної соціологічної думки						
Тема 1.1 Соціологія як наука.	11		1			10
Тема 1.2 Суспільство як соціальна система. Соціальна структура та соціальна стратифікація.	7			1		6
Тема 1.3 Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин.	10,5		0,5			10
Тема 1.4 Соціальні процеси. Особливості етнічних, релігійних процесів в Україні.	6,5		0,5			6
Разом за змістовим модулем 1	35	3	2	1		32
Змістовий модуль 2 Зміст соціальних теорій, питання методології методики та технології конкретно-соціологічних досліджень. Шляхи реалізації результатів соціологічних досліджень та соціальних технологій у практичній діяльності						
Тема 2.1 Економічна соціологія. Соціологія менеджменту та праці.	11		1			10
Тема 2.2 Політична соціологія. Соціологія права. Соціологія громадської думки.	9		1			8
Тема 2.3 Соціологія особистості.	9			1		8
Тема 2.4 Соціологія сім'ї. Гендерна соціологія	8,5		0,5			8
Тема 2.5 Соціологія гуманітарної сфери	10,5		0,5			10
Тема 2.6 Методика організації конкретних соціологічних досліджень	7		1			6
Разом за змістовим модулем 2	55	5	4	1		50
Усього годин (у відповідності з навчальним планом)	90	8	6	2		82

4 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Аудиторні заняття

№ з/п	Назва змістових модулів, тем, зміст занять	Вид заняття	Кількість годин	Перелік навчально-методичної літератури
Змістовий модуль 1 Історичний шлях розвитку світової і вітчизняної соціологічної думки				
Тема 1.1 Соціологія як наука				
1	Місце і роль соціології в системі суспільствознавства. Предмет та об'єкт соціології. Мікро та макросоціологічні рівні. Функції, принципи, методи категорії соціології, основні закони соціології. Структура соціологічного знання: теоретична соціологія, спеціальні соціологічні теорії, прикладна соціологія. Становлення соціології як самостійної науки. Основні етапи, тенденції розвитку соціологічної думки. Загальні положення соціологічних поглядів: О. Конта, Г. С. Спенсера, Е. Дюркгейма, М. Вебера, В. Парето. Зародження соціологічної думки в Україні. Політична соціологія М.Драгоманова. Українська ідея М.Грушевського. Ідея національної держави В.Липинського. Проблеми та досягнення українськой соціології в умовах розбудови незалежної держави.	Лекція вступна	1	(3) с. 9…17; (3) с. 26..36
Тема 1.2 Суспільство як соціальна система. Соціальна структура та соціальна стратифікація				

2	Зміст поняття «суспільство». Системний підхід до розгляду суспільства в соціології. Загальна характеристика базисних компонентів соціального життя: соціальні процеси, взаємодії, відносини та зміни; соціальні спільноти та соціальні інститути, соціальний зв'язок, та контроль. Сутнісні риси суспільства; проблеми типологізації суспільства. Характерні особливості та тенденції постіндустріального суспільства. Поняття соціальної структури суспільства та її складові елементи. Соціальна стратифікація. Тенденції розвитку соціальної мобільності. Соціальні статуси та ролі, шляхи їх набуття. Процес модернізації та стратифікаційні зміни в сучасному українському суспільстві: проблеми та умови їх вирішення. Соціальні зміни та соціальні процеси. Типи соціальних рухів. Різновиди соціальних процесів. Соціальні інститути суспільства: функції та види, процеси інституціалізації. Соціальні організації: структура та види. Особистість у системі соціальних зв'язків.	Семінар	1	(3) с. 39…43 (3) с. 65…70
Тема 1.3 Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин				
3	Соціологія конфлікту, як галузь соціологічного знання. Поняття «соціальний конфлікт». Причини соціальних конфліктів, їх класифікація, механізм, структура та функції. Соціальний конфлікт у фундаментальних теоріях М.Вебера, Г. Зіммеля, К.Маркса. Проблеми соціології конфлікту в дослідженнях сучасних вчених: Л.Козера, Р.Дарендорфа, К.Болдуінга. Прогнозування та попередження конфлікту.	Лекція проблемна	0,5	(2) с. 63…67 (2) с. 68…69

Тема 1.4 Соціальні процеси. Особливості етнічних, релігійних процесів в Україні				
4	Соціальні процеси як соціологічна теорія. Особливості розвитку та перебігу соціальних процесів в сучасному суспільстві. Місце етносоціології в структурі соціологічного знання. Поняття етносу та основні етапи його розвитку. Теорія етногенезу Л.Гумільова. сучасні етнічні процеси: інтеграція, консолідація, асиміляція, сегрегація. Націоналізм як соціальне явище. Особливість проявів сепаратизму та тероризму, етнічно-релігійний екстремізм. Соціологічні тенденції релігії. Функції релігії як соціального інституту суспільства. Тенденції розвитку релігійних процесів в українському суспільстві.	Лекція оглядова	0,5	(4) с. 27…32 (4) с. 33…38
Усього годин за змістовим модулем 1			3	
Змістовий модуль 2 Зміст соціальних теорій, питання методології Методики та технології конкретно-соціологічних досліджень. Шляхи реалізації результатів соціологічних досліджень та соціальних технологій у практичній діяльності				
Тема 2.1 Економічна соціологія. Соціологія менеджменту та праці				
1	Особливості розвитку економічної сфери українського суспільства. Об’єкт та предмет економічної соціології. Сутність понять: «економічна свідомість, інтерес, поведінка», «власність». Соціальні функції економіки. Поняття предмета соціології праці та управління. Основні категоріальні характеристики праці: характер праці та її зміст, умови, види, організація. Суб’єктивні оцінки сфери праці: мотивація, ставлення до праці, задоволеність умовами праці її стимулювання; «трудова адаптація». Принципи управління соціальними процесами. Особливість сучасного керівника та методи підвищення ефективності його праці та взаємодії з трудовим колективом. Соціальні технології та їх роль у розвитку трудового колективу. Застосування менеджерських методів та засобів праці.	Лекція настановча	1	(1) с. 151…160 (4) с. 208…219
Тема 2.2 Політична соціологія. Соціологія права. Соціологія громадської думки.				

2	Політика як особливий вид соціального регулювання. Предмет соціології політики. Політична система суспільства; її структура, функції, принципи стратифікації. Легітимність політичної влади в суспільстві та її ознаки. Громадянське суспільство: сутність ідеї та перспективи його формування в Україні. Електоральні теорії в соціології політики: теорія «раціонального вибору», «політичного поля», соціологічна та соціально-психологічна концепція. Громадська думка як оцінюючий фактор соціально-політичного рівня розвитку суспільства. Функції та канали висловлювання громадської думки. Засоби масової комунікації. Вплив засобів масової комунікації на формування громадської думки, політичну свідомість та культуру. Предмет, проблематика, структура та функції соціології права. Соціальна природа правомірної та протиправної поведінки.	Лекція оглядова	1	(3) с. 56…60 (4) с. 164…174 (4) с. 51…55
Тема 2.3 Соціологія особистості				
3	Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин. Предмет соціології особистості. Соціальна структура та типологія особистості. Сутність процесу організації: етапи (первинна, вторинна), компонентна (освіта, виховання) та фази. Соціальний статус особистості, соціальна роль. Соціальна поведінка та фактори її формування. Потреби, інтереси особи як відображення суспільних відносин. Соціальні програми виховання. Молодь як специфічна соціально-демографічна спільнота. Молодіжна субкультура. Процеси інтеграції молоді в суспільні структури. Причини девіантної поведінки молодих людей та соціальна корекція цього стану. Організація вільного часу молоді в українському суспільстві як один із шляхів попередження, подолання явищ 9десоціалізації особистості.	Семінар класичний	1	(3) с. 57…62 (2) с. 30…35 (3) с. 89…93 (4) с. 222…230

Тема 2.4 Соціологія сім'ї. Гендерна соціологія				
4	Поняття про предмет соціології сім'ї та гендерної соціології. Співвідношення понять «стать» та «гендер». Основні положення гендерної соціології; гендерні ідеали, стереотипи та тенденції до їх змінювання в сучасному суспільстві. Сім'я та шлюб як соціальні інститути. Структура та функції сучасної сім'ї. типологія сім'ї. Причини сімейних конфліктів як предмет соціальних досліджень. Підготовка молоді до створення сім'ї, зміцнення її стабільності як стратегічні суспільні завдання українського соціуму. Сутність демографічної політики. Демографічна ситуація в Україні	Лекція проблемна	0,5	(1) с. 106…110 (4) с. 85…111 (4) с. 111…121 (2) с. 71…73
Тема 2.5 Соціологія гуманітарної сфери				
5	Соціологія гуманітарної сфери та її складові. Поняття культури в соціології. Види культури. Культура як якість суспільного житті. Форми культури та її взаємодії. Соціальні функції культури та її структурні елементи: мова, традиції, норми, цінності, обряди, знання, переконання. Акультураційні стратегії в сучасному світі. Стан освіти та науки як якісний показник рівня розвитку культури та суспільства. Соціологія освіти: об'єкт, предмет, соціальні функції. Основні тенденції розвитку освіти і Болонського процесу.	Лекція настановча	0,5	(4) с. 199…205 (4) с. 177…186
Тема 2.6 Методика організації конкретних соціологічних досліджень				
6	Особливості підготовки та проведення конкретно соціологічних досліджень. Головні етапи розробки програми соціологічного дослідження та її компоненти. Вибірка в соціологічному дослідженні Основні методи конкретно-історичних досліджень. Опитувальні методи збору соціологічної інформації. Види опитувань: анкетування, інтерв'ю, соціометричне опитування. Спостереження та його види. Експериментальні методи в соціології.	Лекція настановча	1	(3) с. 73…77 (3) с. 77…86
Усього годин за змістовим модулем 2			5	

Усього годин за семестр	8	

4.2 Самостійна робота здобувачів освіти

4.2.1 Перелік тем для самостійного вивчення

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Тема 1.1 Теоретична соціологія		
1	Сучасний етап розвитку соціологічної науки. Нові погляди на сутність соціального та новітні соц. теорії: «теорія обміну», «теорія раціонального вибору», «теорія систем», «теорія фемінізму», «постмодерністські теорії», «символічний інтеракціонізм»	5
Тема 1.3 Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин		
2	Стратегія виходу з конфлікту, медіація. Медіаторство. Роль медіаторів. Шляхи гармонізації суспільних відносин в українському суспільстві.	5
Тема 2.5 Соціологія гуманітарної сфери		
3	Наука як особливе соціальне явище. Соціальні функції науки. Науковий прогрес та його соціальні наслідки. Політичні, економічні та соціальні фактори розвитку наукового потенціалу Україні.	5
	Разом	15

4.2.2 Розрахунок часу для самостійної роботи здобувачів освіти за видами

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин
1	Опрацювання програмного матеріалу, що викладається на лекціях	20
2	Підготовка до лабораторних робіт	
3	Підготовка до практичних та семінарських занять	20
4	Виконання індивідуальних завдань (рефератів, творчих, розрахунково-графічних робіт, презентацій тощо)	
5	Підготовка до контрольних заходів	20
6	Курсове проектування	
7	Підготовка до підсумкового контролю	7
	Разом	67

5 ОПИС МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОЇ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Модульно-рейтингова система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з дисципліни «Соціологія» передбачає наступні види контролю:

- усне повідомлення;
- проблемні питання;
- захист презентацій, рефератів та доповідей

Поточний контроль здійснюється на в цілому на кожному занятті відповідно до конкретних цілей і під час індивідуальної роботи викладача зі студентом над тими темам, які студенти опрацьовують самостійно. Поточна освітня діяльність оцінюється за традиційною 4-бальною шкалою. Студенту присвоюються бали: «5» -5 балів, «4» - 4 бали, «3» - 3 бали, «2» - 2 бали. Для забезпечення постійного характеру засвоєння знань і їх контролю на поточному та підсумковому етапах, використовуються тести.

Модульна рейтингова оцінка визначається як сума поточних рейтингових оцінок за певний модуль.

Основним принципом оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з навчальної дисципліни «Соціологія» є використання 100-бальної системи та переведення оцінок у 4-бальну та ECT.

5.1 РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ

Поточне тестування та самостійна робота												Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2							
Т1	Т2	Т3	Т4	М 1	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	М 2	100
10	10	10	10	40	10	10	10	10	10	10	60	

Т1, Т2 ... Т6 – теми змістових модулів.
М1, М2 – змістовні модулі

6 СХЕМА ФОРМУВАННЯ ОЦІНКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

6.1 ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ:

Поточний контроль

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Виступи на семінарських заняттях	30
Виконання індивідуальних робіт	50
ККР	20
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання	100

Семестровий контроль

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Залік	Визначається як сума балів за кожний модуль та дорівнює 100 балам

6.2 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Семінарські заняття	
Бали	**Критерій**
15	здобувач освіти у повному обсязі опрацював програмний матеріал (основну і додаткову літературу), має глибокі і міцні знання, впевнено оперує набутими знаннями, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати.
12	здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом (опрацював основну і певну частину додаткової літератури), переказує факти і висновки, взяті з підручників та літератури, може застосовувати набуті знання
10	здобувач освіти самостійно відтворює програмний матеріал на рівні підручника, може дати стислу характеристику питання, але у викладеному матеріалі є серйозні прогалини, виклад не самостійний (переказ підручника), є неточності у матеріалах і висновках
8	здобувач освіти за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неповна, у ній нараховується багато неточностей, головний зміст матеріалу не розкрито

ККР	
Кількість балів	**Критерії оцінювання**
І рівень	
0 балів	– відповідь неправильна;
1 бал	– відповідь правильна.

ККР розроблена у вигляді тестових завдань, вміщує тридцять варіантів, у кожному з яких по 20 тестових питань, кожна правильна відповідь у тестових завданнях оцінюється у 1 бал.

Таким чином, тестові завдання оцінюються до 20 балів. Оцінка виставляється за кількістю набраних балів:

Кількість набраних балів	**Оцінка за національною шкалою (4-бальною)**
18 – 20	5
15 – 17	4
12 – 14	3
0 – 11	2

ШКАЛА ВІДПОВІДНОСТІ ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		За 4-бальною шкалою	За 12-бальною шкалою
98-100	**A**	відмінно	12
94-97			11
90-93			10
85-89	**B**	добре	9
80-84	**BC**		8
74-79	**C**		7
70-73	**D**	задовільно	6
64-69	**DE**		5
60-63	**E**		4
35-59	**FX**	незадовільно	3
17-34	**F**		2
0-16			1

7 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Складові навчально-методичного комплексу містять

1. Програму навчального предмету (силабус);
2. Плани проведення лекцій (методичні матеріали, конспекти лекцій), семінарів;

8 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бобро Н.В. Соціологія [Текст] : практикум / Н.В. Бобро, О.В. Головко; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Вид. -2-ге, перероб. – Харків : ХНУВС, 2025 – 192 с.
2. Комих Н.Г. Соціологія в схемах і таблицях [Текст] : навч посіб / Н.Г. Комих. Дніпрро : Дніпров. держ ун-т. внутр. справ, 2025. – 96 с.
3. Матвієнко Л.В. Соціологія [Текст] : навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форми навчання / Л.В. Матвієнко. – Миколаїв : НУК, 2023. – 140 с.
4. Пономаренко Т.О. Соціологія. [Текст] Курс лекцій : навчальний посібник. / Пономаренко Т.О. – Суми : ФОП Цьома С.П., 2024. – 303 с.